

о. Мирон Бендик

У світлі цих молитов Церкви ми розуміємо, що людина – не Господь Бог, і тому не свята. І в цьому слові «не свята» міститься думка про певну недовершеність, неповноту людини. Проте Господь Бог покликав людину досягнути повноти, яку ми часто називаємо небом. У Старому Завіті Бог звертається словами: «Будьте святі, бо Я святий» (див. Лев 19, 2). А в Новому Завіті кличе через Ісуса Христа: «Будьте досконалі, як Отець ваш небесний досконалий» (Мт 5, 48).

Ці слова відкривають закорінення в Богові людської святості і водночас «безмірну міру» людського вдосконалення. Нам стає зрозумілою безпідставність приписування святості собі, тобто ідолопоклонницького культу особи, та ілюзорність «самовдосконалення» як чисто людської технології.

Відкрита у Святому Письмі святість Бога означає насамперед Його принципову відмінність від нас, людей, «інакшість» Божої Особи. Бог не є «такий, як ми, тільки трохи кращий», а нескінченно перевершує наші етичні поняття і моральні вчення. Для сприйняття Божої святості навряд чи нам допоможе чисто пізнавальне зусилля розуму. Набагато успішнішим шляхом є особиста наша відкритість у любові. «Люби Господа, Бога твого всім серцем твоїм, усією душею твоєю, всіма думками твоїми і всіма силами твоїми». Це – адекватний шлях пізнання Бога, Котрий є любов. Бог святий, інакший від усього звичного і досі пізнаного, стає для нас безумовно цікавим. Він відкриває нам інший, нестереотипний, творчий варіант життя, а саме життя святе. Ми поступово долаємо стереотип, що святі люди – це ті, що на іконах, про яких написані житія, надзвичайні люди, не «прості смертні», може, навіть трохи не від світу цього. У всякому разі, напевно не ми. Зрештою, «куди нам до них». Десь ми читали, що святі багато молилися, постили, страждали, а нам усе це не подобається. Тому святість – не для нас.

Коли ми добровільно споруджуємо внутрішні бар'єри між нашим життям і святим життям, то не відразу усвідомлюємо, що з власного рішення погодилися на життя неповне, проблематичне, самі понизили рівень наших запитів до «середньостатистичного». Але «бути як усі» – це не «бути собою». Погодитися на сірість і посередність – це погодитися на нудне і втомлююче життя. У християнській перспективі «бути собою» – це «бути, як Бог», прийняти божественний, святий, найкращий варіант нашого життя. Так це зробила Марія – «Ось я слуга Господня, нехай мені станеться за словом Твоїм», – і стала

Богородицею. Бог освятив і в корені преобразив її і все її життя. Воно стало зовсім іншим, зовнішньо, можливо й важчим. Та й усі святі не мали легкого життя, зате досягнули щасливого життя. Вони збагнули, що для реального щастя потрібно відмовитися від уявного «щастя» винятково для себе, а дарувати щастя іншим – Богові й людям. Саме уявне «щастя» є ворогом щастя реального. Святість є запорукою реального щастя. Завдяки святості людей творяться зовсім інші міжлюдські відносини і постає зовсім інший світ. Ми дуже хотіли б, аби світ, в якому живемо, був іншим – кращим, добрішим, правдивішим. Мислячі люди навіть придумували ідеальний світ майбутнього, чудові суспільні структури, аби вкінці переконатися в утопічності цих проектів. Такими були Вавилонська вежа, «Місто сонця» чи комунізм. Світ же залишався таким, як був, а дехто навіть стверджував про деградацію і неминучий кінець такого світу. Утопічність планів «кращого світу» полягала в стремлінні людей змінити весь світ, крім себе самих. Люди проводили «революційні» зовнішні перетворення, проте їхній старий, незмінений внутрішній світ невблаганно брав реванш – все поступово поверталось «на круги свої» – за що боролись, на те й напоролись. Та й справді, не може раб будувати царство свободи, а тим більше - увійти в нього. Не може біблійний Адам самотужки повернутися до раю, не здолавши гріха покаяттям.

Святі люди серед нас і є носіями іншого, святого світу, за яким ми так тужимо. Вони є людьми завтрашнього дня в дні сьогоднішньому. Завдяки їм ми бачимо реально, що людство це «завтра» має. Новий світ не постане в «один прекрасний день» земної історії. Він вже існує в надрах сьогоднішнього і відкривається в особистостях святих людей. Як швидко настане цей новий світ, тобто прийде Царство Боже, – це залежить від кожної людини, від її святості.

Що більше буде святих людей, то реальнішим поставатиме новий світ – «нове небо і нова земля». Найбільша іронія історії полягатиме в тому, що хоча й усі мріють про краще життя, однак не всі його досягнуть. Господь гарантує остаточне оновлення світу в День Свого славного Зновупришестя. Проте не всі в той День будуть достатньо святими, щоб бути щасливими. Для них щастя стане непосильним тягарем. А тому замість увійти в День завтрашній і святий, вони захочуть законсервувати себе в дні сьогоднішньому з його гріхами, пристрастями й узалежненнями. Їхня ж трагедія полягатиме в тому, що коли День Господній увійде в день сьогоднішній, вони залишаться в дні вчорашньому, відійдуть у минуле, ім'я якому пекло. І це минуле не матиме перспектив, звичайно пов'язуваних нами з «днем завтрашнім». На щастя для людей, цей «минулий день» ніколи не стане «днем сьогоднішнім». Але на нещастя для тих, котрі обрали «стабільну гріховність», вони ніколи не зазнають кращого життя. Відмовившись від нього в цьому віці, вони позбулись його у грядучому віці.

Отож, «момент істини» для кожного з нас – це наше ставлення до святості, вже подарованої в Ісусі Христі, проте нами зреалізованої або незреалізованої. Від цього, виявляється, залежить не тільки наша доля, але й доля близьких, рідних і дорогих для нас людей, а також доля всього світу. Без нас «грядучий вік» не буде таким повним і сяючим, як із нами. А без світу, преображеного в Христі, не буде нам спокою і щастя, натомість залишиться світ безнадійно проблематичний і пекельно безпросвітний. Якого майбутнього ми хочемо? Відповідь принципова: яке виберемо, таким воно й буде.

о. Мирон БЕНДИК. Воля Божа – святість наша//СЛОВО № 3 (63) 2015